

Grad Egnen lige omkring Værdalsøren og ind langs Elvens nedre Løb. Intetsteds i Norge har jeg set Gaardene ligge saa tæt, og endnu mindre har jeg nogetsteds i det Land truffet Jordbund af en saadan Beskaffenhed. Store Syltunge, der ligne Amagers Lerstrand, brede sig ude ved Fjorden. Jordbunden er leret. Det dyrkede Land vil nok af Nordmændene blive kaldt bugnende. Intet Under, at Jordskredene voldte saa stor Fortræd, skjont de kun ramte et lille Omraade.

Fra Trondhjem rejste jeg til Kristiansund og Batnfjord, hvorfra jeg kom ned til Fanestranden og Molde; derfra gik Rejsen til Aalesund. Fra Aalesund ind gennem Norddalsfjord. Yderst ved Fjorden hersker Vestlandsfloraen. Længere inde se vi kun nogle af dens Repræsentanter; det er før bemærket, at Vestplanter, f. Ex. *Digitalis*, fandtes helt inde ved Romsdalshorn, og noget lignende gjælder her, idet 2 af Vestfloraens Medlemmer, nemlig den i Norge sjældne *Holcus mollis* (i Skov) og *Triodia decumbens* voxede langt inde ved Fjorden, *Drosera intermedia* oppe ved Rendalsæteren, medens *Blechnum* og *Lastraea Oreopteris* fandtes oppe i Fjældene ovenfor Fjordens inderste Krog. De 3 sidste samt *Juncus squarrosus* og *Erica Tetralix* høre jo her i Norge Vestkysten til, medens de i andre Lande ogsaa forekomme langt fra Havet, men rigtignok kun sjældent eller i alt Fald mindre hyppig. I Vestkystegne ses ogsaa ofte *Luzula maxima*, som i andre Lande er almindelig selv langt fra Kysterne; det sidste har jeg senere set paa en kort Rejse i sydligere Lande, men den Form, som den har antaget dér, hvor jeg mødte den, er habituelt ikke saa lidt forskjellig fra den norske (og danske; Hovedformen, tror jeg). Rimeligvis er det især paa Grund af 3 Forhold, at visse Planter kun træffes i Vestegnene: 1) Strandplanter holde sig naturligvis til Kysten. 2) Adskillige Planter voxe nær Stranden i Lighed med nogle af vore Plantearter, der f. Ex. ere knyttede til Strandskove. 3) Mange Planter foretrække Kystklimaets Fugtighed og milde Vintre.

Ovenfor Fjordene mødes Vestfloraen og Fjældfloraen, men inderst i Fjordene indfinder der sig dog ogsaa en Planteverden, der har mange Arter fælles med de østlige Dale. Det saa jeg, da jeg fra Landingspladsen gik op ad Bjærgsiden mod Gaarden Muldal. Nederst paa Bjærgskraaningerne voxer Hassel (*Corylus Avellana*), Rogn (alm. Røn, *Sorbus Aucuparia*), Older (Æl) og Asp (*Populus tremula*); Fyrren knejser

ofte over dem (højt oppe kommer den til at undvære Hasselen), medens Birketræerne klæde Fjældet ovenfor Gaarden og mængstedes længere ned. Paa Fjældtoppene ses Sneen, der bliver liggende Sommeren over; Snelinjen ligger lavt her ude mod V., thi Nedslaget er stort; navnlig paa Sydsiden af Fjorden, hvor Solen jo ikke virker stærkt, ere Snemasserne betydelige. Derved rykker ogsaa Grænselinjen for Trævæxten og Grænselinjen mellem Birke- og Fyrrebaltet osv. længere ned og nærmere sammen. Nede i Lundene sammensættes Skovbunden af mange Arter, især Græsser, bl. dem *Brachypodium gracile*, som vi kjende særlig fra østjyske Skove. Naar man paa dette Sted gennemgaar Liernes Skovbund og Urer, viser det sig, at Artrigdommen er temmelig betydelig, bl. a. fordi lidt af den vestlige Planteverden mødes med den østlige og med den, der især udmærker Fjældsiderne.

Dybt inde i Fjordene findes maaske de bedste Tilflugtssteder for mange af de østnorske Planter, der forlange Lunhed; de have dér det enestaaende Held at nyde godt af Kystklimaet samtidig med, at de ere beskyttede mod Havluftens og Havvindenes Raahed; thi den taale de ikke, ej heller de Vilkaar, som Fjældtinderne kunne byde. Disse Planter stille for øvrigt meget forskjellig Krav til Fugtighed og Lys, saa at man foruden Skovplanterne bl. a. ser en Del Arter, som voxe almindeligt paa danske Skrænter.

Fra Tafjord inde ved Fjordbunden strækker et Dalstrøg sig ind og op i Landet, hævende sig trinvis. Elven stormer ned med betydeligt Fald paa Stykkerne mellem Trinfladerne, som udfyldes af Smaasøer; jeg saa mange Planter voxe mellem Stenene ude i Elven, deriblandt *Saxifraga Cotyledon*, der halvt hænger ud over Elvspringene. Ved Terrasserne traf jeg bl. a. *Aspidium Lonchitis*, *Asplenium viride*, *Allosorus crispus* og *Arabis petraea*, de 2 sidste nær ved Fjorden. Man kunde her, ligesom højt oppe paa Bjærgene, finde beskyttede, fugtige Krat. Deri voxede kæmpemæssige Planter af *Aconitum*, *Mulgedium*, *Ranunculus aconitifolius*, *Geranium silvaticum*, *Saussurea alpina*, *Bartsia alpina*, *Chamaenerion*, *Cirsium heterophyllum*, men ogsaa mindre Planter. Rendalsæteren, ovenfor hvilken den sjældne *Carex pedata* voxer, besøgte jeg.

Jeg tog gennem Geirangerfjorden og derfra til Vogns op over Fjældryggen ind mod Lom og fortsatte til Gjendin, Bygdin og Tyin. Fra Tyinsøen rejste jeg hurtigt gennem Valdersdalen og hjem via Kristiania.

Friherre Oscar Dickson.

(Født $\frac{2}{12}$ 23 i Göteborg, † $\frac{6}{6}$ 97 paa Almnæs ved Vettern.)

Vi skulle ikke her dvæle ved den afdødes store Betydning for Sverige som Forretningsmand og Statsborger med aabent Øje for det almennyttige, men minde om, hvad Friherre Oscar Dickson har været for den geografiske, navnlig for den arktiske Forskning, hvis

kraftige og trofaste Støtte han var i en lang Aarrække lige indtil sin Død.

I den sidste Menneskealder, fra Aaret 1868, har ingen af de talrige Expeditioner, der under svensk Flag ere afsejlede til de arktiske Farvande, savnet

hans Støtte, og, som bekendt, er A. E. Nordenskiölds berømte Navn knyttet til Rækken af de svenske Spitsbergen-Expeditioner, som den afdøde enten støttede i væsentlig Grad eller ogsaa udrustede for egne Midler, Expeditioner, der have bragt et stort videnskabeligt Udbytte. Da Nordenskiöld senere søgte at aabne en Søforbindelse mellem Europa og Sibirien over Karahavet, traadte Dickson ogsaa til, og for egne Midler udrustede han i 1875 og 1876 tvende Expeditioner til Jenissei, ligesom han bestred en Tredjedel af Udgifterne ved den mindeværdige „Vega“-Færd 1878—80. Friherre Dickson udrustede helt og holdent begge Nordenskiölds Grønlandsexpeditioner 1870 og 1883. Planen til sidst nævnte Expedition — A. E. Nordenskiölds sidste Polarexpedition — meddelte den afdøde i et af vort Selskabs Møder.

Foruden det nævnte, store Antal Rejser har Dickson støttet en Række Expeditioner, af hvilke vi skulle nævne: Gustaf Nordenskiöld's Expedition til

Spitsbergen 1890 og G. de Geer's Expedition til samme Øgruppe 1895; André's Expedition baade 1896 og 1897; Thoroddsen's Expedition 1890 til Fortsættelse af Undersøgelser paa Island; Otto Nordenskiölds til Ildlandet o. fl. Endelig tilbød den afdøde at støtte en antarktisk Expedition med 5000 Pd. St. paa visse Vilkaar, ligesom han ogsaa tilbød at stille en betydelig Sum til Raadighed for „Fram“-Expeditionen, et Tilbud, der dog ikke benyttedes, da man i Norge ønskede, at Expeditionen skulde være udelukkende norsk. Ogsaa paa anden Maade lagde Dickson sin varme Interesse for geografiske Arbejder for Dagen, saaledes bl. a. ved Bidrag til Bestridelsen af Udgifterne ved Udgivelsen af „Vega“-Expeditionens videnskabelige Udbytte.

Den afdødes smukke Virksomhed blev hædret i Ind- og Udlandet ved en Række forskellige Udmærkelser, hvilke vi ikke skulle nævne her. Det kongelige danske geografiske Selskab har ved Friherre Oscar Dickson's Død mistet et højt agtet Æresmedlem.

Dansk Expedition til Østkysten af Grønland.

Direktionen for Carlsberg-Fondet har stillet en Sum af indtil 150,000 Kroner til Raadighed for „Kommissionen for Grønlands geologiske og geografiske Undersøgelse“ til en Undersøgelse af Kysten af Østgrønland fra Angmagsalik nordøst for Scoresby Sund.

Planen for Expeditionen er i Hovedtrækkene følgende. Med den kgl. grønlandske Handels Dampers land sættes den til Expeditionens Ledelse udsete Søofficer og to Naturforskere i Efteraaret 1898 i Angmagsalik. Tiden eller det Aar, der vil forløbe, til Damperen atter anløber Stationen, benyttes til at trænge saa langt nordpaa som muligt for at skaffe Kjendskab til Kysten, medens Opholdet ved og i Nærheden af Stationen anvendes til Undersøgelse af denne i botanisk Henseende meget interessant Egn.

Paa Grundlag af de 1898—99 indhentede Oplysninger udarbejdes ved Expeditionens Hjemkomst 1899 en detaljeret Plan til Hovedexpeditionen, og i Sommeren

1900 afgaar denne til Island for efter Fangsttidens Ophør med et Fangstskib at overføres til Scoresby-Sund, en Egn, man altid kan paaregne tilgængelig paa den nævnte Aarstid. Efter Landsætningen indrettes et Vinterkvarter. Vinteren benyttes til lokale Undersøgelser, og den kommende Sommer undersøges Kysten ned til Angmagsalik, hvorfra Hjemreisen tiltrædes med den kgl. grønlandske Handels Dampers.

Til Expeditionens Leder er udset Premierløjtnant i Flaaden *Amdrup*, og Hovedexpeditionen paatænkes bestaaende af to Officerer, to Naturforskere samt Hjælpe-mandskab.

I Anledning af den forestaaende Expedition hen-vise vi Læserne til følgende Artikler i Tidsskriftet: „Tidligere Expeditioner til Grønlands Østkyst nordfor 66 n. Br.“ af *C. Ryder* (11. Bd. 1891—92) „Den øst-grønlandske Expedition 1891—92 under Ledelse af Premierløjtnant Ryder“ (12. Bind 1893—94).

Dr. phil. Th. Thoroddsens Undersøgelser paa Island.

Dr. Thoroddsen har iaar (1897) undersøgt de Egne i det sydlige Island, som ifjor Efteraar hærgedes af voldsomme Jordskjælv, Arnæssyssel og Rangárvallasýssel. Hovedøjemedet med Rejsen var at faa et paa Detaljstudier bygget Overblik over disse Egnes Geologi for deraf at udfinde Jordskjælvenes Aarsag og Forbindelse med Landets Tektonik, samt at indsamle Materiale til en fysisk, historisk og økonomisk Beskrivelse af denne Naturbegivenhed. I Juni og Juli berejste *Dr. Thoroddsen* de Herreder, som hærgedes af Jordskjælvene, gjorde Studier i Terrænet og samlede statistisk Ma-

teriale hos Indbyggerne. Undersøgelserne viste, at Jordskjælvene have været rent tektoniske, knyttede til Brudlinjer i Terrænet og ere fremkomne ved Sænkning af visse skarpt begrænsede Landstykker; de have derimod ikke staaet i direkte Forbindelse med Hekla eller andre nærliggende Vulkaner. Jordskjælvene ere fremkomne ved Sænkingsbevægelser paa en Landstrimmel, hvis øverste Grænse strækker sig fra Tindafjöll, over de nordlige Rangárvellir og Herredet Land til Kreppar og følger derpaa Højlandets Affald til Ølves. Denne lange buede Landstrækning blev dog ikke rystet